

Bảo tồn nghệ thuật chèo truyền thống

(Tiếp theo và hết)

KỶ 4: ĐƯA CHÈO TRỞ THÀNH DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ ĐẠI DIỆN CỦA NHÂN LOẠI

Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XX, nhiệm kỳ 2020 - 2025 đề ra mục tiêu: Phối hợp hoàn thiện hồ sơ đề nghị UNESCO công nhận nghệ thuật hát chèo (đồng bằng sông Hồng) là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Thực hiện mục tiêu này, một số phần việc đã được ngành Văn hóa nỗ lực triển khai để sớm hoàn thành.

Giữ mãi tình yêu chèo

Là một loại hình nghệ thuật sân khấu dân gian của người Việt, phát triển mạnh và phổ biến ở đồng bằng sông Hồng cùng hai khu vực lân cận là trung du miền núi Bắc Bộ và Bắc Trung Bộ, chèo mang tính quần chúng và thường gắn với các lễ hội dân gian nhằm ta ơn thần thánh phù hộ cho vụ mùa bội thu, dân làng no ấm và để những người nông dân thường ngày chân lấm tay bùn có thể giao lưu, cất lên tiếng lòng của mình. Những làn điệu chèo thường sử dụng ngôn ngữ đa thanh, đa nghĩa kết hợp với cách nói ví von giàu tính tự sự, trữ tình. Trải qua quá trình lịch sử lâu dài từ thế kỷ X đến nay, nghệ thuật chèo đã đi sâu vào đời sống văn hóa, xã hội, miêu tả cuộc sống bình dị của người nông dân, ca ngợi những phẩm chất cao quý của con người; bên cạnh đó cũng có những vở chèo mang tính hài hước, phê phán những thói hư, tật xấu, chống lại bất công, thể hiện tình yêu thương, lòng bao dung, sự tha thứ. Ca dao có câu "Chẳng thêm ăn

chả, ăn nem/Thèm no cơm tẻ, thêm xem hát chèo". Năm bình lặng giữa phố phường tấp nập, căn nhà nhỏ của NSND Văn Mẫn, NSND Thủy Hiến là nơi gặp gỡ của những người yêu chèo. Trang trọng giữa phòng khách là tấm poster quảng cáo buổi biểu diễn vở chèo "Quan Âm Thị Kính" tại Nhật Bản năm 1995 với sự góp mặt của NSND Thủy Hiến. Chia sẻ

về những năm tháng thăng hoa cùng nghệ thuật, ông bà hồ hởi: Không chỉ biểu diễn ở Nhật Bản mà chèo Thái Bình đã đến với nhiều nước châu Âu. Cho đến bây giờ, nhiều kiểu bảo vệ thường xuyên liên hệ, chia sẻ với các nghệ sĩ qua mạng xã hội về nỗi nhớ quê, nhớ những làn điệu chèo ngọt ngào, tha thiết. Vài năm trước đã có những kiểu bảo vệ này vòng trái

đất trở về quê hương chỉ để được chung tay tổ chức những buổi giao lưu giữa những người yêu chèo, để được cùng cất lên những làn điệu đã gắn bó với cả một thời tuổi thơ. Nhắc tới cái nôi của nghệ thuật chèo sân đình Bắc Bộ, không thể không nhắc đến làng Khuốc, xã Phong Châu (Đông Hưng). Trải qua thăng trầm của thời gian, đến nay làng

Nhiều vở chèo, trích đoạn chèo cổ được Nhà hát Chèo Thái Bình phục dựng thành công góp phần hồi sinh không gian nghệ thuật truyền thống giữa dòng chảy đương đại.

Khuốc còn lưu giữ những làn điệu chèo cổ cùng các tích chèo quý. Vì thế, chiếu chèo làng Khuốc đã có thời nổi danh nức tiếng trong và ngoài tỉnh, con em trong làng theo chân các gánh hát đi diễn khắp nơi. Nghệ nhân ưu tú Bùi Văn Ro chia sẻ: Sinh ra và lớn lên ở quê chèo làng Khuốc, các cụ giao lại cho tôi những làn điệu chèo cổ, những tích chèo hay, độc đáo. Chèo làng Khuốc có rất nhiều bí quyết về hát, múa cho nên tôi muốn gìn giữ bằng cách truyền dạy lại không chỉ cho con em làng Khuốc mà cho tất cả những ai muốn học hỏi.

Là con của một cố nghệ nhân, cũng là người dân làng Khuốc, bà Cao Hồng Bắc, chủ nhiệm câu lạc bộ chèo truyền thống xã Phong Châu cho biết: Trước đây bạn mãi công tác, tôi không có nhiều thời gian tham gia câu lạc bộ. Vài năm gần đây, tôi xin với địa phương được tự nguyện góp công, góp của truyền dạy nghệ thuật chèo cho con cháu xã Phong Châu và xã bạn. 3 lớp 3 năm, Phòng Văn hóa Thông tin huyện Đông Hưng, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tạo điều kiện hỗ trợ một phần kinh phí, đồng thời cho giảng viên về hỗ trợ lớp học, tạo điều kiện để tổ chức lớp tại khuôn viên nhà thờ tổ chèo.

Đưa chèo trở thành niềm tự hào chung của những người con đất Việt

Bước vào thời kỳ đổi mới, sân khấu nghệ thuật dân tộc nói chung, sân khấu chèo nghệ thuật nói riêng gặp nhiều khó khăn trước sự đổ bộ của rất nhiều loại hình giải trí. Các

Vở chèo "U vẫn đợi con về" xoay quanh hình tượng những người mẹ vắng đêm ngày mong ngóng chờ đợi con dù trong thời chiến hay thời bình.

chiến chèo ngày càng bị co hẹp lại và không còn biểu diễn thường xuyên. Trước tình hình đó, ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch nói riêng đã chú trọng phát triển phong trào hát chèo, diễn chèo trong quần chúng thông qua việc khuyến khích thành lập các tổ, đội, nhóm, câu lạc bộ chèo ở cơ sở. Ngoài việc trình diễn các vở chèo truyền thống, các câu lạc bộ đã sáng tác, sử dụng những bài hát chèo lời mới, ca cảnh, hoạt cảnh, những vở chèo ngắn mang hơi thở thời đại, phản ánh bối cảnh của đất nước cũng như các mối quan hệ xã hội. Bên cạnh đó, ngành Văn hóa cùng với cộng đồng, các nghệ nhân chèo đã nỗ lực tổ chức nhiều cuộc thi, hội thi chèo với sự tham gia của đông đảo các câu lạc bộ chèo.

Bà Trương Thị Hồng Hạnh, Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch chia sẻ: Việc xây dựng hồ sơ trình Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch và đệ trình UNESCO công nhận nghệ thuật hát chèo (đồng bằng sông Hồng) là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại là việc làm rất cần thiết và cấp bách. Công tác xây dựng hồ sơ là một quá trình nghiên cứu, tìm hiểu thực trạng, sự trao truyền di sản, giá trị và chức năng di sản đối với cộng đồng. Sự quan tâm của nhà nước, của các cấp chính quyền, ngành Văn hóa và sự tham gia tích cực của nhân dân trong hát, diễn, bảo lưu nghệ thuật chèo là yếu tố quyết định để chèo được UNESCO công nhận là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Nỗ lực tăng cường các hoạt động tập luyện, dàn dựng các vở

chèo, tổ chức truyền dạy sẽ làm giảm thiểu nguy cơ mai một, bảo đảm sức sống lâu dài cho chèo. Tất cả những đồng thái này là cần thiết để bảo vệ và phát huy một loại hình nghệ thuật sân khấu mang đậm bản sắc văn hóa của người Việt ở đồng bằng sông Hồng.

Với mục tiêu đến hết năm 2024 sẽ hoàn thành việc xây dựng hồ sơ nghệ thuật chèo đồng bằng sông Hồng đệ trình UNESCO đưa vào danh sách di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại, cùng với các cấp, các ngành, sự chung tay góp sức của mỗi người dân là việc làm cần thiết để bảo vệ và phát huy nghệ thuật chèo truyền thống - niềm tự hào đã được các thế hệ cha ông trao truyền và tiếp nối từ thế kỷ X tới nay.

TU ANH

Tăng cường xét nghiệm sàng lọc SARS-CoV-2 trong cộng đồng

Đẩy mạnh tiêm vắc-xin và xét nghiệm sàng lọc SARS-CoV-2 được coi là 2 mũi tấn công hữu hiệu đang được nhiều địa phương thực hiện. Dù dịch bệnh vẫn đang được kiểm soát song với tinh thần chủ động, quyết tâm ngăn chặn dịch xâm nhập, lây lan, Thái Bình đã triển khai nhiều biện pháp phòng, chống dịch, trong đó có việc tăng cường xét nghiệm sàng lọc, mở rộng diện lấy mẫu nhằm phát hiện sớm, xử lý kịp thời trường hợp nhiễm Covid-19.

Là lái xe taxi, hay phải chờ hàng ra tỉnh ngoài nên anh Nguyễn Đình Hà (Vũ Thu) thường xuyên lấy mẫu xét nghiệm Covid-19. Anh chia sẻ: Việc xét nghiệm giúp tôi yên tâm hơn bởi tôi thường xuyên phải di chuyển, đi nhiều nơi, nguy cơ lây nhiễm cao. Xét nghiệm không chỉ giúp tôi biết được tình hình sức khỏe bản thân mà còn góp phần bảo vệ gia đình, cộng đồng trước diễn biến phức tạp của dịch bệnh.

Bác sĩ Đỗ Xuân Cấp, Phó Giám đốc Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh cho biết: Hiện nay, tình hình dịch bệnh tại các tỉnh, thành phố vẫn diễn biến phức tạp, số ca nhiễm Covid-19 trong cộng đồng vẫn cao, nguy cơ xâm nhập dịch vào địa bàn tỉnh luôn thường trực. Thực hiện chỉ đạo của Sở Y tế về việc tăng cường quản lý và tổ chức các hoạt động xét nghiệm SARS-CoV-2, Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh đã ban hành văn bản hướng dẫn lấy mẫu giám sát trọng điểm xét nghiệm SARS-CoV-2 trong phòng, chống dịch Covid-19. Nội dung văn bản hướng dẫn cụ thể đối với các cơ sở y tế, trung tâm y tế các huyện, thành phố về việc lấy mẫu xét nghiệm cho bệnh nhân nhiễm, nghi nhiễm Covid-19; các trường hợp F1, nguy cơ cao; người có biểu hiện bệnh hô hấp; người bệnh từ vùng có dịch về; cán bộ y tế trực tiếp chăm sóc cho những người bệnh trên... Bên cạnh đó, Trung tâm cũng có hướng dẫn cụ thể về việc lấy mẫu xét nghiệm cho 13 nhóm

Người dân xét nghiệm SARS-CoV-2 tự nguyện.

nguy cơ gồm: lái xe, người phục vụ nhà hàng, trạm dừng nghỉ, cây xăng đối với các địa phương có quốc lộ 10, 39A chạy qua; bảo vệ các trường học, chợ, siêu thị; nhóm cung cấp dịch vụ ăn uống cho các trường học; học sinh từ tỉnh ngoài về trong vòng 14 ngày chưa được xét nghiệm; lực lượng làm nhiệm vụ tại các chốt kiểm soát dịch; cán bộ làm nhiệm vụ ở các khu cách ly, truy vết...; nhóm bán hàng sinh hoạt thiết yếu tiếp giáp các khu cách ly tập trung; nhóm làm các dịch vụ có giao tiếp nhiều người, thường xuyên (nhân viên bưu tá, bán hàng rong, người bán hàng tại chợ, siêu thị đầu mối); người lang thang cơ nhỡ... Tùy theo từng nhóm sẽ bố trí lấy mẫu xét nghiệm sàng lọc thường xuyên, ngẫu nhiên...

Việc lấy mẫu xét nghiệm cho những người có nguy cơ cao vẫn đang được các cơ sở y tế tập trung cao độ. Chỉ tính riêng tháng 8/2021, các cơ sở y tế trong tỉnh đã làm và trả kết quả xét nghiệm hơn 31.900 mẫu bằng phương pháp PCR cho các trường hợp F1, F2, sàng lọc cộng đồng từ các tỉnh ở vùng dịch về, nhân viên y tế, người nhập cảnh về khu cách ly Trung đoàn 568, công nhân các khu công nghiệp, giám sát trọng điểm, tự nguyện...

Bác sĩ Đỗ Xuân Cấp, Phó Giám đốc Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh cho biết thêm: Hiện nay, ngoài các cơ sở y tế thực hiện test nhanh Covid-19, toàn tỉnh có 6 đơn vị có thể thực hiện sàng lọc bằng phương pháp PCR với tổng số hơn 1.200 mẫu đơn/ngày, tương đương với hơn 12.000 mẫu

gộp/ngày. 2 đơn vị đã được Bộ Y tế cấp phép có thể xét nghiệm khẳng định Covid-19 là Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh và Trường Đại học Y Dược Thái Bình. Bệnh viện Đa khoa tỉnh cũng đang làm các thủ tục cần thiết để được cấp phép xét nghiệm khẳng định. Nhân lực xét nghiệm cơ bản đáp ứng được, tuy nhiên khó khăn vẫn là việc mua vật tư, sinh phẩm xét nghiệm.

Để thực hiện tốt công tác xét nghiệm trong thời gian tới, Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh đề nghị tinh quan tâm đầu tư trang thiết bị phục vụ xét nghiệm bởi hiện nay Trung tâm chỉ có 1 hệ thống máy xét nghiệm, nếu có vấn đề sẽ ảnh hưởng đến hoạt động xét nghiệm. Bên cạnh đó, Trung tâm cũng đề nghị các đơn vị đã có máy tiếp tục cử cán bộ đi đào tạo để có thể đáp ứng được việc xét nghiệm khi số lượng mẫu xét nghiệm đông, phải thực hiện thường xuyên. Một số đơn vị có điều kiện về nhân lực chủ động hệ thống máy xét nghiệm để triển khai. Trong tình huống cảnh vệ khu cách ly Trung đoàn 568, công nhân các khu công nghiệp, giám sát trọng điểm, tự nguyện...
Bác sĩ Đỗ Xuân Cấp, Phó Giám đốc Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh cho biết thêm: Hiện nay, ngoài các cơ sở y tế thực hiện test nhanh Covid-19, toàn tỉnh có 6 đơn vị có thể thực hiện sàng lọc bằng phương pháp PCR với tổng số hơn 1.200 mẫu đơn/ngày, tương đương với hơn 12.000 mẫu

HOÀNG LANH

Đổi mới, sáng tạo trong dạy và học Ở KIẾN XƯƠNG

Giờ học của cô và trò Trường Tiểu học và THCS Bình Thanh (Kiến Xương).

Hưởng ứng phong trào thi đua đổi mới, sáng tạo trong quản lý, giảng dạy và học tập, ngành Giáo dục và Đào tạo Kiến Xương đã có nhiều đổi mới, sáng tạo trong quản lý, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong đội ngũ nhà giáo về ý thức tu dưỡng, rèn luyện đạo đức nghề nghiệp, thường xuyên tự học nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ và sáng tạo trong các hoạt động giáo dục.

Trường Tiểu học và THCS Bình Thanh là một trong những đơn vị nhiều năm liền nằm trong top đầu cấp tiểu học và THCS của huyện. Chia sẻ về thành tích này, thầy giáo Nguyễn Ngọc Thuận, Hiệu trưởng nhà trường cho biết: Nhà trường có rất nhiều thành tích nổi bật, 2 năm gần đây có đội bóng chuyền nam xếp thứ nhất tỉnh, 5 năm trở lại đây có tỷ lệ học sinh giỏi xếp thứ ba của huyện, tỷ lệ học sinh thi đỗ vào lớp 10 luôn đạt cao. Đặc biệt, đội ngũ giáo viên đoàn kết, có trình độ chuyên môn cao, nhiệt tình giảng dạy, tâm huyết với nghề.

Năm học vừa qua, mặc dù bị ảnh hưởng của dịch

Covid-19 song nhà trường đã chỉ đạo giáo viên linh hoạt xây dựng kế hoạch, hoạt động thời gian dạy trực tiếp truyền đạt những kiến thức trọng tâm, cốt lõi nhất và xây dựng 3 kế hoạch dạy: trực tiếp, gián cách, trực tuyến đáp ứng với mọi tình huống. Trong thời điểm khó khăn do dịch bệnh, nhà trường huy động sự vào cuộc từ nhiều phía, nhất là từ phụ huynh học sinh để hỗ trợ học sinh có điều kiện học tập tốt nhất. Do đó, chất lượng giáo dục của nhà trường được giữ vững. Cô giáo Tiên Thị Thủy chia sẻ: Khi lên lớp, tôi chuẩn bị chu đáo các bài giảng và sử dụng linh hoạt phương pháp dạy học, đồng thời khuyến khích học sinh trao đổi, thảo luận để tiếp nhận kiến thức nhanh hơn. Cùng với đó, tôi tích cực ứng dụng công nghệ thông tin, đưa hình ảnh trực quan vào bài giảng, phân chia lực học của từng học sinh để có phương pháp giảng dạy phù hợp, thường xuyên kiểm tra, theo dõi kết quả học tập của các em, qua đó giúp tỷ lệ học sinh giỏi của lớp luôn đạt từ 35% trở lên.

Ông Ngô Văn Quang, Phó Trưởng phòng Giáo

dục và Đào tạo huyện Kiến Xương cho biết: Năm học 2020 - 2021 là năm học quan trọng để toàn ngành thực hiện nhiệm vụ kép, vừa triển khai 9 nhóm nhiệm vụ chủ yếu, 5 nhóm giải pháp cơ bản của ngành vừa tích cực thực hiện chương trình giáo dục phổ thông đổi mới lớp 1. Để đáp ứng yêu cầu giảng dạy trong giai đoạn mới, cán bộ, giáo viên toàn ngành đã khắc phục mọi khó khăn, vừa công tác vừa học tập để nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ, lý luận chính trị, nghiên cứu ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý và giảng dạy. Kết quả, ở các trường mầm non đã có nhiều biện pháp tích cực trong việc nâng cao chất lượng chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục trẻ. Các trường tiểu học thực hiện nghiêm túc kế hoạch giáo dục theo chương trình đại trà từ lớp 2 đến lớp 5, điều chỉnh nội dung và chương trình đối với lớp 1. Đối với bậc THCS, việc thực hiện nội dung chương trình, xây dựng, thực hiện kế hoạch dạy học, đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh

giá kết quả học tập của học sinh tiếp tục được quan tâm chỉ đạo và thực hiện có hiệu quả. Giáo viên lên lớp đã thể hiện rõ sự đổi mới trong phương pháp giảng dạy, xây dựng chủ đề dạy học hợp lý, phát huy được tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh. Việc sử dụng giáo án điện tử, ứng dụng các phần mềm dạy học, dạy học trực tuyến tiếp tục được tăng cường, nhất là trong thời gian học sinh nghỉ học để phòng, chống dịch Covid-19.

Đặc biệt, toàn ngành đã làm tốt công tác bồi dưỡng học sinh giỏi. Với sự quan tâm của các trường, tại kỳ thi chọn học sinh giỏi lớp 9 cấp tỉnh năm học qua có 38/80 học sinh dự thi đạt giải, trong đó 2 em đạt giải nhất, 10 em đạt giải nhì, 11 em đạt giải ba, 14 em đạt giải khuyến khích. Cùng với việc trang bị kiến thức cho học sinh, giáo dục kỹ năng sống, tham gia các hoạt động trải nghiệm, sáng tạo khoa học - kỹ thuật, thể dục thể thao cũng được các trường quan tâm. Tại cuộc thi khoa học kỹ thuật cấp tỉnh lần thứ V, năm 2021 có 8 sản phẩm đạt giải; giải thể thao học sinh phổ thông cấp tỉnh có 2 môn xếp thứ nhất là bóng chuyền nam và bóng chuyền nữ.

Những kết quả trên đã góp phần đưa thành tích năm học 2020 - 2021 ngành Giáo dục và Đào tạo Kiến Xương xếp thứ 2/8 huyện, thành phố. Thời gian tới, Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện tiếp tục chỉ đạo các trường chủ động, sáng tạo trong tổ chức dạy và học; đồng thời, xây dựng kế hoạch, kịch bản, giải pháp linh hoạt nhằm ứng phó với dịch bệnh và thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ năm học 2021 - 2022.

THU THÚY